

Екологічний менеджмент, аудит, стандартизація і сертифікація

Силабус дисципліни

Назва дисципліни, обсяг у кредитах ЄКТС	Екологічний менеджмент, аудит, стандартизація і сертифікація, 360/12
Загальна інформація про викладача	Зеленько Юлія Володимирівна Професор, д.т.н., професор; 3731576 j.v.zelenko@gmail.com
Семестр, у якому можливе(планується) вивчення дисципліни	1-2 семестри
Факультет/ННЦ, студентам яких пропонується	Промислове та цивільне будівництво
Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує дисципліна	<p>Програмні компетентності</p> <p>К 01. Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності.</p> <p>К 02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>К 03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>К 04. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>К06.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>К07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.</p> <p>К10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.</p> <p>К12. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.</p> <p>К13. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.</p> <p>К 14. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.</p> <p>К 18. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.</p> <p>Програмні результати навчання</p> <p>ПРН 01. Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля</p> <p>ПРН 02. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 09. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах непевної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p>
Опис дисципліни	
Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни	Економіка природокористування, Моніторинг довкілля, Технології та заходи захисту довкілля
Основні теми дисципліни	Лекції (64 годин): 1. Система екологічного менеджмент: сутність, об'єкти та суб'єкти, предмет та мета екологічного менеджменту.

2. Принципи та функції екологічного менеджменту
3. Етапи екологічного менеджменту
4. Структури систем екологічного управління
5. Комунікації в системі екологічного менеджменту
6. Особливості системи управління навколишнім середовищем на Україні
7. Екологічний маркетинг (за ISO 14020)
8. Штрихове кодування.
9. Екологічне маркування типу I (за ISO 14024)
10. Процедури сертифікації продукції і перевірка відповідності екологічним критеріям
11. Система екологічного законодавства України та механізми екологічного регулювання
12. Оцінювання екологічної ефективності підприємства (за ISO 14031-2001)
13. Стадії оцінювання екологічної ефективності
14. Екологічні заяви, що самодекларуються – маркування II типу (за ISO 14021)
15. Система екологічної інформації та статистика з охорони навколишнього природного середовища
16. Екологічна експертиза
17. Екологічний аудит
18. Екологічне управління на підприємстві

Практичні заняття(годин)

1. Історія стандартизації.
2. Органи стандартизації в Україні.
3. Основні положення державної системи стандартизації України.
4. Організація робіт із стандартизації.
5. Порядок впровадження стандартів і державний нагляд за їх додержанням.
6. Системи стандартів в Україні.
7. Нормоконтроль технічної документації.
8. Екологічна стандартизація як складова системи екологічного управління
9. Класифікація екологічних стандартів, їх види та сфери застосування
10. Система екологічного управління згідно до стандартів ДСТУ ISO 14000
11. Стандартизація та нормування стану повітряного середовища
12. Стандартизація та нормування раціонального використання та охорони водних ресурсів
13. Стандартизація та нормування у галузі охорони земель
14. Стандартизація та нормування екологічної діяльності підприємств
15. Екологічна сертифікація
16. Стандартизація методів і засобів контролю стану довкілля.
17. Акредитація екологічних лабораторій.

Лабораторні заняття (64 годин):

1. Властивості класів неорганічних сполук.
2. Стандартизація розчину NaOH.
3. Визначення вмісту оцтової кислоти в столовому оцті.
4. Хімічна експертиза хліба.
5. Хімічна експертиза солоних, квашених та консервованих овочів.
6. Хімічна експертиза молока і молочних продуктів.
7. Хімічна експертиза солоної риби.
8. Хімічна експертиза безалкогольних напоїв та соків.

Самостійна робота (232 години)

Форми міжнародного співробітництва в питаннях раціонального природокористування.
 Проблеми раціонального природокористування в різних країнах.
 Тренди та перспективи розвитку менеджменту природоохоронних територій Європейський та світовий досвід менеджменту природно-заповідного фонду
 Морально-етичні інструменти екологічного управління. Екологічна культура.
 Екологічний swot-аналіз.
 Сфокусовані системи менеджменту QHSE.
 Схема екологічного менеджменту та аудиту EMAS.
 Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року».
 Закон України "Про ратифікацію Кіотського протоколу до Рамкової Конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату".
 Міжнародні стандарти серії ISO 9000

	Міжнародні стандарти серії ISO 19000 Стандарти НАССР Виконання індивідуального завдання
Мова викладання	Українська
Список основної та додаткової літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анисимов А.В. Экологический менеджмент: учебник / А.В. Анисимов. – Ростов н/Д.: Феникс, 2009. – 348 с. 2. Базилевич, Д. Вальтер, В. Хартманн, Купалова Г. та ін. Глосарій зеленого бізнесу: українсько-німецько-російсько-англійський. - К.: Знання, 2010. – 518 с. 3. Бобровський А.Л. Екологічний менеджмент: підручник / А.Л.Бобровський. – Суми: Унів. кн., 2009. – 586 с. 66 4. Галушкіна Т.П. Екологічна сертифікація в системі державного екологічного управління / Т.П. Галушкіна, Є.Г. Гордійчук. – Х.: Бурун Книга, 2010. – 287 с. 5. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування. 6. ДСТУ ISO 14004-97. Системи управління навколишнім середовищем. Загальні настанови щодо принципів управління, систем та засобів забезпечення. 7. ДСТУ ISO 9001- 2001. Системи управління якістю. Вимоги. – Київ: Держстандарт України, 2001. 8. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. – К.: Знання, 2006. – 366 с. 9. Закон України —Про охорону навколишнього природного середовища 10.Мельник Л. Г. Экономика развития [Текст] : учебник / Л.Г. Мельник. — Сумы: Университетская книга, 2013. — 784 с. 11.Норт К. Основы экологического менеджмента (введение в экологию промышленного производства).- М.:Премьер, 2004. 12.Пахомова Н., Эндерс А., Рихтер К. Экологический менеджмент. – М.-С-Пб:Питер,2003. 13.Сергиенко О.И. Экологический менеджмент и чистое производство. СПб.: 2001. 14.Устойчивое развитие: теория, методология, практика: учебник / под ред. проф. Л. Г. Мельника. — Сумы: Университетская книга, 2009. — 1216 с. 15.Ферару Г.С. Экологический менеджмент: учебник для студентов бакалавриата и магистратуры/ Г.С.Ферару.- Ростов н/Д.: Феникс, 2012.- 528с. 16.K. Mulder. Sustainable Development for engineers, Delft Un-ty of Technology, The Netherlands, 2006, 288p. 17.Christopher J. Barrow Environmental Management and Development / Christopher J. Barrow.- Routledge, 2005 - 276p. 18.N. K. Sharma Environmental Management/N. K. Sharma.- Pinnacle Technology, 2010.- 312p. 19.Robert H. Theobald Environmental Management/ Robert H. Theobald.- Nova Science Pub Incorporated, . 2008.- 429p. 20.Roberts P. Environmentally sustainable business. London, 1995. 67 21.Steenblik, _Liberalising trade in „environmental goods—: some practical considerations^, OECD Trade and Environment Working Paper No. 2005-05, OECD, Paris. 22.The Global Competitiveness Report, World Economic Forum. Geneva, 2000-2014. 23.World Development Indicators. Environment. The World Bank Group. 2000-2014. 24.World Investment Report, 2000-2014. – UN, Geneva.